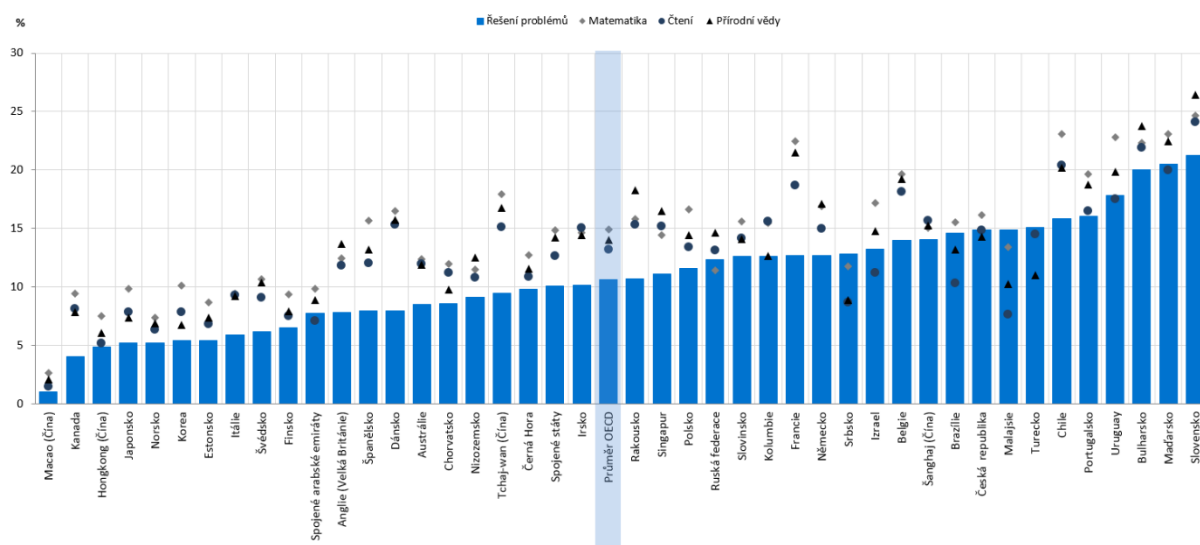

Obrázek V.4.9a Síla vztahu mezi socioekonomickým statusem a výsledkem v řešení problémů, matematice, čtení a přírodních vědách

Procento rozptylu výkonu vysvětlené socioekonomickým statusem

Poznámka: Všechny hodnoty jsou statisticky významné (viz Příloha A3).

Země a ekonomické celky jsou řazeny vzestupně podle síly vztahu mezi výkonem v řešení problémů a Indexem PISA uvádějícím ekonomický, sociální a kulturní status žáků (ESCS).

Zdroj: OECD, Databáze PISA 2012, Tabulka V.4.13.

Odkaz: <http://dx.doi.org/10.1787/888933003611>

Výjimky z tohoto vzorce tvoří Česká republika a Turecko, jakož i partnerské země a ekonomické celky Brazílie, Malajsie, Ruská federace, Srbsko a Šanghaj (Čína), kde je dopad socioekonomického statusu na výkon v řešení problémů stejně silný jako v matematice. V žádné zemi ovšem není dopad socioekonomického statusu silnější na výsledek v řešení problémů než na výsledek v matematice (Obrázek V.4.9a a Tabulka V.4.13).

Obrázek V.4.9b dále zkoumá mechanismy, kterými se socioekonomický status odráží na výsledcích v řešení problémů. Ukazuje, že v rámci stejné školy výsledek žáků v řešení problémů s jejich socioekonomickým statusem téměř nesouvisí. Ovšem na úrovni škol si školy se zvýhodněnými žáky často vedou v řešení problémů lépe, zatímco školy s větším počtem znevýhodněných žáků podávají špatný výsledek. Tato spojitost na úrovni škol se ovšem neliší od té, která je pozorována v matematice: školy, které mají více znevýhodněných žáků a chabé výsledky v matematice, mají tendenci mít chabé výsledky i v řešení problémů. Rozptyl výsledků mezi školami, který je příznačný pouze pro oblast řešení problémů a může být započítán do rozdílů v socioekonomickém statusu žáků a škol, představuje pouze 0,2 % z celkového rozptylu výsledků v řešení problémů (Tabulka V.4.14).

Tudíž socioekonomický status žáků, jak se zdá, nemá přímou spojitost s jejich výsledkem v řešení problémů. Socioekonomické rozdíly ve výsledcích v řešení problémů do značné míry odrážejí nerovný přístup žáků ke kvalitním učitelům a školám, ale neznamenají automaticky znevýhodnění v konkrétní zkoumané oblasti.

Jednodušší měření socioekonomického zvýhodnění přináší stejný závěr: socioekonomické rozdíly mají slabší vliv na výsledek v řešení problémů než na výsledky v hlavních oblastech, a tento vliv není způsoben konkrétní souvislostí mezi výsledkem v řešení problémů a socioekonomickým znevýhodněním, ale spíše celkově horším výsledkem znevýhodněných